

هدية
HÄDIYAH

د نېکمرغه ژوند لپاره ګټورې وسيلې

الوسائل المفيدة للحياة السعيدة

پښتو

بشتو

لېکوال

شيخ عبد الرحمن بن ناصر سعيدي (رحمه الله)

ح) جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٦ هـ

السعدي ، عبد الرحمن
الوسائل المفيدة للحياة السعيدة - بشتو . / عبد الرحمن السعدي
- ط١ . - الرياض ، ١٤٤٦ هـ
٢٢ ص : ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٦/١٥٣٨٦
ردمك: ٨-٢٦-٨٥٢٤-٦٠٣-٩٧٨

الوسائل المفيدة للحياة السعيدة

د نېکمرغه ژوند لپاره ګټورې وسيلې

لېکوال

شيخ عبد الرحمن بن ناصر سعدي (رحمه الله)

د نېکوال سريزه

الحمد لله الذي له الحمد كله، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له،
وأشهد أن محمداً عبده ورسوله، صلى الله عليه وعلى آله وأصحابه وسلم.

اما بعد: د زړه سکون، اطمینان، خوشحالی، او د هغې د اندېښنې او غمونو
لرې کول هغه څه دي چې هرڅوک یې غواړي، او په دې سره ښه ژوند ترلاسه
کېږي، خوشحالی او خوښۍ بشپړېږي، او دې لپاره دیني او طبیعي لاملونه دي،
او د دې ټولو شیانو خښتن کېدل ممکنه نه ده مګر د مومنانو لپاره، او که دغه
خوشحالی پرته له مومنانو نورو ته د کوم سبب له لارې پېښ شي، دا به د هغوي
د عاقلانو خلکو یوه هڅه وي، حال دا چې هغوي ډېرې ګټورې، ثابتې لارې له
لاسه ورکړي دي، چې د حال او راتلونکي لپاره ډېرې مفیدې تمامېدلی شي.

خو زه به په دې رساله کې د دې لوی غوښتنې او مطلب د هغې لاملونو
یادونه وکړم چې زما ذهن ته راځي، کوم چې هرڅوک یې په لټه کې دي.

ځینو خلکو د دې لاملونو ډېری برخه ترلاسه کړي چې خوشحاله او ښه
ژوند لري، او ځینو خلکو د دې لاملونو څخه هېڅ نه دي ترلاسه کړي چې خپل
ژوند د بدبختۍ او شقاوت سره تېروي. او ځینې خلکو د دې دواړو په منځ کې
دي، د هغه څه په تناسب چې په هغې کې بریالی شوی دی. او الله تعالی توفیق
ورکونکی دی او هغه په خیر کې مرسته کوي او له شر څخه مخنیوي کوي.

فصل

۱- تر ټولو لوی لامل، اساس او اصل، ایمان او صالح عمل دی، الله تعالی
فرمایي: ﴿مَنْ عَمِلْ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً^ص﴾

د نېکمرغه ژوند لپاره کتورې وسيلې
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾ [النحل: آية ٩٧].

ژباړه: (چا چې نېک عمل وکړ، سړی وي، يا که ښځه، په داسې حال کې چې مومن وي، نو خامخا هرومرو به مونږ هغه ته ژوند ورکړو، ډېر پاکېزه ژوند او خامخا هرومرو به مونږ هغوی ته د هغوی د اجر جزا ورکړو د هغو تر ټولو ښو عملونو په بدل کې چې دوی به کول) (د النحل سورت: ٩٧ آيت).

الله تعالی هغو کسانو ته خبر ورکوي، چا چې ايمان او نیک عمل سره يو ځای کړي، په دې دنيا کې د ښه ژوند، او په دې دنيا کې او ابدي نړۍ کې د ښه اجر ژمنه کوي.

د دې سبب روښانه دی: هغه مومنان چې په الله تعالی صحیحه عقیده لري، کوم چې نیک عمل زیاتوي، په دنيا او اخرت کې زړونه او اخلاق برابر وي، هغوي سره هغه اصول او اساسات شتون لري چې له هغې له لارې دوي د خوښۍ او خوشحالی، اضطراب، اندېښنې او غمونو ټول اسباب استقبالي.

دوي د خوښۍ او خوشحالی څیزونه قبلوي او د هغې شکر ادا کوي، او په گټورو کارونو کې یې مصروفوي، نو که دوی دغه خوشحالي په دې ډول وکاروي، د هغې څخه خوښي ترلاسه کوي، او د هغې دوام او برکت غواړي، او شکر گذاران د خپل ثواب هیله لري، ډېره ستره او عظیمه ده کوم چې د هغې خیر او برکت له دې خوشحاليو څخه زیات دی کوم چې د دې خوشحاليو ثمرات گڼل کېږي.

دوي کړاونه، زیانونه، اندېښنې او غمونه قبلوي او څومره چې ممکن وي ورسره مقاومت کوي، او هر څومره چې کولی شي هغو کې تخفیف او کموالی

راولي، او د هغه څه پر وړاندې صبر کوي چې د پېښېدو پرته بله چاره نه لري، نو په دې سره دوي د کړاونو آثار په ګټور مقاومت، تجربې، قوت ترلاسه کوي، او همدارنګه زغم او د ثواب او اجر تمه کول سختې او کړاونه له منځه وړي، او ښې هيلې او خوشحالي د کړاونو ځاي ناستې کېږي، او د الله تعالی فضل او اجر ته هيله پيدا کېږي، لکه څنګه چې پيغمبر صلی الله عليه وسلم په صحيح حديث کې تعبير کړی دی چې فرمايي: ((عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ، إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ، إِنَّ أَصَابَتُهُ سَرَاءً شَكْرًا، فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَاءٌ، صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَلَيْسَ ذَاكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ)) [صحيح مسلم: ۲۹۹۹].

ژباړه: (د مؤمن چارې ته حيرانتيا ده، يقينا چې هره چاره يې په خير ده، او دا (ځانګړتيا) له مؤمن پرته د بل چا لپاره نشته، که خوشحالي ورته ورسېږي نو شکر وباسي او دا د ده لپاره خير دی، او که مصيبت ورته ورسېږي صبر کوي او دا د ده لپاره خير دی او دا د هېچا لپاره نشته مګر د مومن لپاره). (مسلم روايت کړی دی).

نو هغه صلی الله عليه وسلم موږ ته خبر راکړ چې د مومن ګټې او نېکمرغي او د هغه د عملونو ثمرې به په ټولو هغو خوشحالو او کړاونو سره چه هغه ته پېښېږي څو چنده کېږي. له همدې امله تاسو دوه کسان به ومومئ چې د ښه يا بد پېښې سره به مخ شي، خو د دواړو غبرګون د پېښې پر وړاندې د هر يو کس د ايمان او نیک عمل په تناسب توپير لري.

دغه ياد کس چې ياد دوه صفتونه لري، خير او شر په شکر او صبر او هر هغه شيان چې هغو پورې تړلي دي استقبالي، نو له همدې امله هغه ته خوښي او خوشحالي رسېږي، او د اندېښنې، غم، اضطراب، د سينې تنګوالي، او د ژوند

د نېکمرغه ژوند لپاره کتورې وسيلې

بدبختۍ له منځه ځي، او په دې دنيا کې به ښه ژوند لري. او دا بل کس ښېگنې په شرارت، تکبر او ظلم سره استقبالي. د هغه اخلاق منحرف کېږي او هغه دغه ښېگنې د څارويو په څېر د حرص او بې صبرۍ سره استقبالي، او بيا هم زړه يې آرامه نه وي، بلکې له ډېرو اړخونو څخه، د خپلې خوښې شيانو د زوالېدو په وېره کې وي، او د ډېرو پېښو له مخې چې دې شيانو ته رسېږي، او له بله اړخه د نفس خواهشات حد نه لري او د نورو شيانو لپاره لېواله وي، نو ممکن چې ورته پېښ شي او ممکن چې پېښ نه شي، که په اټکل سره ورته پېښ شي، هغه به هم پرته له اندېښنو نه وي کوم چې مخکې يادې شوې. سختۍ او کړاونه به په تشويش، اضطراب، بې صبرۍ، ويرې او بې قرارۍ سره استقبالي، نو د ژوند د بدبختيو، رواني او عصبي ناروغيو، او د هغه د وېرې په اړه پوښتنه مه کوه چې هغه ته څه پېښېږي، او ممکن هغه بدترين حالت او تر ټولو وحشتناکه ستونزو ته ورسوي، ځکه چې هغه د کوم اجر تمه نه لري. او هغه صبر او زغم هم نه لري چې هغه ته د ور پېښ شوي مصيبت کې کموالی او اسانتيا راولي.

دا ټول د تجربې له مخې ليدل شوي دي، او د دې ډول يوه بيلگه، که تاسو په دې فکر وکړئ او د خلکو په شرايطو کې يې پلي کړئ، نو تاسو به د هغه مومن ترمنځ لوي توپير وگورئ چې د خپل ايمان سره سم عمل کوي، او د هغه چا ترمنځ چې د هغه په څېر نه دی، دا هغه څه دي چې دين د الله تعالی د رزق ورکولو کې پر قناعت هڅونه کوي، او هغه څه چې هغه خپلو بندگانو ته د خپل هر ډول فضل او سخاوت له لارې ورکړي دي.

که چېرې يو مومن په ناروغۍ، فقر، يا ورته پېښو اخته شي چې هرڅوک ورسره مخ دي، نو - د هغه د ايمان او هغه قناعت چې يې لري او رضایت پر هغه

څه چې الله ورته ټاکلي دي - د هغه د سترګې د يخوالي سبب ګرځي، او په زړه کې هغه څه نه غواړي چې د هغه لپاره نه وي ټاکل شوي، او هغه چا ته به ګوري چې له هغه څخه ښکته وي، او هغه چا ته به نه ګوري چې له هغه څخه پورته وي، نو ممکن د هغه خوشحالي د هغه چا له خوشحاليو څخه ډېرې وي کوم چې ټولې دنياوي غوښتنې بشپړې شوې وي، که چېرته قناعت و نه لري.

همدارنگه تاسو به هغه څوک چې د ايمان په مقتضا سره عمل نه کوي، که په يو څه فقر اخته شي، يا ځيني دنياوي غوښتنې له لاسه ورکړي، نو تاسو به هغه په خورا بدبختۍ او خفګان کې ومومئ.

بله بېلګه: که چيرې د وېرې لاملونه رامنځته شي، او انسان په تشویشونو کې اخته شي، نو تاسو به هغه څوک چې د صحيح ايمان خاوند وي، د هغه زړه به قوي، نفس به يې ډاډمن وي، د دې توان لري چې دا مسله اداره او له دې پړاو څخه چې هغه ورسره مخ شوی دی، په فکر، قول او عمل په ښه شکل تېر شي، او هغه ځان د دې ځورونکي ګډوډۍ او تشویشونو لپاره مخکې له مخکې ځان چمتو کړی وي، او دغه شرايط دي چې انسان ته تسليت ورکوي او زړه يې ثابتي.

تاسو به وګورئ هغه څوک چې ايمان نه لري د دې حالت مخالف حالت کې به وي، که چېرته وېره رامنځته شي، د هغه وجدان په تشویش کې شي، فکرونه به يې خپاره شي، او وېره به يې را ګير کړي، بهرنۍ وېره او داخلي اندېښنه به ورته راټول شي چې د هغې د تفصيل بيان غير ممکن دي، دا ډول خلک، که چېرې ځينې طبيعي اسباب ورته پېښ شي چې ډېر تمرين ته اړتيا لري، د دوی ځواک به له منځه لاړ شي او اعصاب به يې په تشویش کې شي،

د نېکمرغه ژوند لپاره کټورې وسيلې
د ايمان د نه شتون له مخې چې صبر باندې ټينگار کوي، په ځانگړې توگه په بحراني حالاتو او غمجنو او ځورونکو حالاتو کې.

نو صالح او فاجر، مومن او کافر، د اکتسابي زړورتيا په ترلاسه کولو کې شريک دي، او په هغه غريزه کې چې ويږه کموي او اسانوي يې، مگر د مومن ځانگړتيا په دې کې ده چې هغه د قوي ايمان، صبر، او پر الله تعالى باندې د توکل، اعتقاد، او د ثواب د تمې له مخې توپير لري، دا هغه شيان دي چې د هغه شجاعت زياتوي، او د ويرې بار کموي، او ستونزې ور باندې اسانه کوي، لکه څنگه چې الله تعالى فرمايلي دي: ﴿إِنْ تَكُونُوا تَأْلُمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلُمُونَ كَمَا تَأْلُمُونَ^٦ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ^(١٣)﴾ [النساء: آية ١٠٤].

ژباړه: (که تاسو يې چې په تکليف کېرئ، نو بېشکه هغوی (هم) په تکليف کېرئ، لکه څنگه چې تاسو په تکليف کېرئ او تاسو له الله نه د هغه څه امېد لرئ چې هغوی يې امېد نه لري) (النساء سورت: ١٠٤ آيت).

هغوي ته د الله تعالى مرستې، ځانگړې ملاتړ او مدد حاصلېږي چې د وېرې له منځه وړونکې دي، او الله تعالى فرمايي: ﴿وَاصْبِرُوا^٦ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ^(١٤)﴾ [الأنفال: آية ٤٦].

ژباړه: (او صبر کوئ، بېشکه الله د صبر کوونکو ملگري دی) (الأنفال سورت: ٤٦ آيت).

٢- او د هغو اسبابو څخه چې اندېښنه، غم او اضطراب له منځه وړي: له خلکو سره په قول او عمل کې ښه کول، او هر ډول نیک عملونه دي، او دا ټول خیر او احسان دي، او د دې په واسطه الله پاک له صالحانو او فاجرانو څخه

هر يو څخه په اندازه انديښنې او غمونه لرې کوي، خو مؤمن تر ټولو بشپړه برخه او حصې لرونکی دی، او هغه د دې حقيقت له مخې توپير لري چې د هغه نېک عملونه د اخلاص او د اجر په تمه له مخې شوي دي.

نو الله تعالى د هغه لپاره د ښېګڼې او نیکو کارونو ترسره کول اسانه کوي، ځکه چې د خير رسولو هيله لري، او د هغه د اخلاص او د اجر غوښتلو له امله له هغه څخه سختی لرې کوي، الله تعالى فرمايي: ﴿لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ [النساء: ۱۱۴].

ژباړه: (هېڅ خير نشته د هغوی په ډېرو پټو مشورو کې مګر هغه څوک چې حکم وکړي د صدقې کولو، يا د نېکۍ کولو، يا د خلقو په مينځ کې د اصلاح (روغې) کولو، او هر څوک چې دغه کارونه د الله د رضا لټولو لپاره وکړي، نو ژر ده چې هغه ته به مونږ ډېر لوی اجر ورکړو) (د النساء سورت: ۱۱۴ آيت).

الله تعالى فرمايي چې دا ټولې چارې د هغه چا لپاره خير دي چې دا ورڅخه صادر شوي وي. خير، خير راوړي او شر له منځه وړي. او هغه مومن چې له الله تعالى څخه اجر غواړي، هغه ته به لوي اجر ورکړي، او د لوی اجر له جملې څخه: د اندېښنو، غمونو، کړاو او داسې نورو شيانو لرې کول دي.

فصل

۳- د اضطراب د لرې کولو د اسبابو له جملې څخه چې عصبي فشار څخه را منځته کېږي، او زړه د ځينو ناخوالو شيانو څخه مصروفوي: ځان په ګټور کار يا علم باندې بوختول دي. دا کار زړه د هغه څه په اړه چې هغه يې د اضطراب

حال ته رسولی دی، منصرف کوي. نو ممکن لدې سره هغه اسباب هېر کړي چې د هغه د اندېښنې او غم لامل شوي و، نو له دې کبله د هغه روح خوشحاله او فعالیت يې ډېر شو، او دغه سبب د مومن او غیر مومن تر مینځ مشترک دی. خو مؤمن د خپل ایمان، اخلاص او اجر له مخې د هغه علم سره چې خپله يې زده کوي او یا يې نورو ته ورزده کوي، او په هغه نېک کار کې چې ترسره کوي يې، که هغه عبادت وي، نو عبادت ده، او که هغه د دنیاوي کار وي یا یو عادت وي، نو دغه کار د ښه نیت سره مل وي، او موخه يې له دې کار څخه دا وي چې د الله تعالی په اطاعت کې ورسره مرسته وکړي، او دغه کار د اندېښنې، غم او خپګان په لرې کولو کې مؤثره اغیزه لري، نو څومره انسانان د اضطراب او دوامداره کړاونو سره مخ شوي دي، او مختلف ناروغۍ باندې اخته شوي دي، نو د دوی اغیزمن درملنه (د هغه سبب هېرول دي چې هغه يې ځورولی او اندېښمن کړی دی، خپل ځان باید په مهمو کارونو کې بوخت کړي).

په کار ده کوم کار چې کوي باید داسې کار وي چې روح او نفس ورسره آرام ومومي او شوق يې ورسره وي، نو په دې سره احتمال لري چې ګټور هدف ته ورسېږي، و الله اعلم.

۴- او هغه څه چې اندېښنه او اضطراب له منځه وړي: دا ده چې خپل ټول فکر د نن ورځې په کار متمرکز کړي، او د راتلونکي لپاره د اندېښنې او د تېرو وختونو له غم څخه يې لرې وساتي. له همدې امله پیغمبر صلی الله علیه وسلم له اندېښنې او غم څخه په الله تعالی پناه غوښته (په هغه حدیث کې چې بخاري او مسلم روایت کړي دي)، نو لدې کبله په تېرو مسایلو باندې چې بېرته راګرځېدل يې ممکن نه وي غم او اندېښنه هېڅ ګټه نه کوي، او هغه اندېښنه

چې د راتلونکي له وېرې له امله رامینځته کېږي ممکن د زیان باعث وگرځي، نو بنده باید په خپل عصر او زمانه کې ژوند وکړي، خپل جدیت او هڅې د خپلې ورځې او خپل اوسني وخت د ښه کولو لپاره راټولې کړي، ځکه چې په دې باندې د زړه جمع کول او راټولول د کارونو د بشپړېدو سبب ګرځي، او بنده د اندېښنې او غم څخه تسلي ترلاسه کوي. کله چې به رسول الله صلی الله علیه وسلم دعا کوله یا به یې خپل امت ته د دعا لارښوونه کوله، نو هغه به د الله تعالی څخه د مرستې په غوښتلو باندې ټینګار کولو، او د هغه د فضل امید لرلو ته به یې هڅول، ترڅو هغه څه ترلاسه کړي چې د هغې غوښتنه یې کوله. او هغه څه باید پرېښودل شي چې د هغې د دفع کولو لپاره دعا کوي، ځکه چې دعا د عمل سره تړاو لري، بنده د هغه څه لپاره هڅه کوي چې په دیني او دنيایي چارو کې ورته ګټه رسوي، او له خپل رب څخه د خپل هدف د بریالیتوب غوښتنه کوي، او له هغه څخه مرسته غواړي، لکه څنګه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي: ((اَحْرِصْ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ وَاسْتَعِزْ بِاللّٰهِ وَلَا تَعْجِزْ، وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقُلْ: لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَذَا وَكَذَا، وَلَكِنْ قُلْ: قَدَرُ اللّٰهِ وَمَا شَاءَ فَعَلَ، فَإِنْ لَوْ تَفَتَّحَ عَمَلُ الشَّيْطَانِ)) [صحیح مسلم: ۲۶۶۴].

ژباړه: (په هغه څه ټینګار وکړه چې ګټه درته رسوي او د الله تعالی نه مرسته وغواړه، او مه کمزوری کېږه، که چېرته درته څه - زیان - ورسېده نو داسې مه وایه: که چېرته مې داسې کړي وای، نو داسې او داسې به شوي وو، خو ووايه: د الله تقدیر دی او هغه چې څه غوښتل هغه یې وکړل؛ ځکه د (که چېرته) کلمه د شیطان کرڼې پرانيزي)). (مسلم روایت کړی دی).

نو هغه صلی الله علیه وسلم په هر حالت کې د ګټورو چارو په تعقیب کې

د نېکمرغه ژوند لپاره کتورې وسيلې

هڅو باندې امر کړی، او د الله تعالیٰ څخه مرسته غوښتل او هغو ضعفونو ته نه تسليمېدل چې زیان او لټي ترې پیداکېږي، او تېرو وختونو او ترسره شوو چارو ته نه تسليمېدل، او د الله تعالیٰ قضاء او قدر مشاهده کول.

او چارې یې په دوو ډولو وېشلي دي: یو هغه دي چې بنده کولی شي د هغې ترلاسه کولو لپاره هڅه وکړي او یا د هغه څه هڅه وکړي چې هغه ترې حاصلېدلی شي، او یا یې منع کولی شي او یا پکې کموالی راوستلی شي، نو په دې کې بنده خپله هڅه کوي او له خپل رب څخه مرسته غواړي. او بل ډول هغه دي چې دا کار په کې ممکنه نه دی، نو بنده د دې کار په مقابل کې باید ډاډمن، مطمئن او تسلیم اوسي، او په دې کې شک نشته چې د دې اصل مراعات کول د خوښۍ او د اندېښنې او غم لرې کولو سبب ګرځي.

فصل

۵- د سینې د پراخېدو او ډاډمنېدو یو له سترو لاملونو څخه (د الله ډېر ذکر کول دي):، ځکه چې دا د سینې د پراخېدو او ډاډمنېدو او د هغې د اندېښنې او غم په لرې کولو کې ډېر ښه اغېز لري، الله تعالیٰ فرمایي: ﴿أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ [الرعد: آیه ۲۸].

ژباړه: (خبر دار چې زړونه یوازې د الله په ذکر آرام نیسي) (د الرعد سورت: ۲۸ آیت).

نو د الله تعالیٰ ذکر کول د دې هدف په ترلاسه کولو کې خورا لوی اغېز لري، کوم چې د ذکر ځانګړتیا بلل کېږي، او هغه اجر او ثواب دی چې بنده یې تمه لري.

۶- همدا راز، د الله تعالی د ښکاره او پټو نعمتونو پېژندل او یادولو سره: الله تعالی اندېښنې او غمونه لرې کوي، او بنده د شکر کولو لپاره هڅوي، کوم چې تر ټولو لوي او لوړ مقام دی، حتی که بنده د فقر، ناروغۍ، او یا د نورو آفتونو په حالت کې وي. نو که هغه د الله تعالی نعمتونه - چې بې شمېره دي - له هغو کړاونو سره پرتله کړي چې هغه ته رسېدلي دي، دغه کړاونه د هغو نعمتونو سره په پرتله کولو کې هېڅ فیصدي نه لري او د مقایسې وړ نه دي.

بلکه، که الله تعالی بنده په بدبختیو او مصیبتونو سره وژموي، او هغه (بنده) د صبر، قناعت او تسلیمی دنده ترسره کړي، نو د هغې شدت به اسانه، او پټی به یې سپک شي، او د بنده هيله د دې مصیبتونو د صبر کولو اجر او ثواب او د الله تعالی عبادت د ترسره کولو له لارې د صبر او قناعت دنده ترسره کول، ترخه شیان ورته خواره کېږي، او د اجر خوږوالي په خاطر د صبر تريخوالی هېروي.

۷- په دې حالت کې یو له خورا گټورو شیانو څخه دا ده: چې هغه څه وکاروي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم موږ ته په صحیح حدیث کې لارښوونه کړې ده چې فرمایي: ((انْظُرُوا إِلَى مَنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ، وَلَا تَنْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ، فَهُوَ أَجْدَرُ أَنْ لَا تَزِدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ)) [صحیح مسلم: ۲۹۶۳].

ژباړه: (له ځانه ښکته کسانو ته وگورئ او له ځانه پورته کسانو ته مه گورئ، ترڅو چې د الله تعالی نعمت ځانونو باندې سپک او لږ ونه گڼئ). (مسلم روایت کړی).

که بنده دا ستره ملاحظه د خپلو سترگو په وړاندې کېږدي، نو هغه به

د نېکمرغه ژوند لپاره کتورې وسيلې

وويني چې هغه د روغتيا او هغه څه چې هغې پورې تړلي دي، او د رزق او هغه څه چې هغې پورې تړلي دي، د ډېرو خلکو څخه مخکې دی او اوچت دی، که حالت او وضعیت يې څومره هم ناسم وي، نو په دې کار سره به د هغه اضطراب، اندېښنه او غم له منځه لاړ شي، او د الله تعالی په نعمتونو سره به يې خوښي زياته شي، د هغه کسانو په تناسب چې هغوی له هغه څخه ښکته دي.

هر څومره چې يو بنده د الله تعالی په ښکاره او پټو نعمتونو، ديني او دنيوي نعمتونو کې فکر کوي، هغه به وگوري چې رب يې هغه ته ډېر خير ورکړی او له هغه څخه يې ډېر شر لرې کړی دی، نو پرته له شک څخه چې دغه کار اندېښنې او غمونه لرې کوي، او د نېکمرغۍ او خوښۍ باعث کېږي.

فصل

۸- له هغو اسبابو څخه چې د خوښۍ موجب گرځي او اندېښنې او غمونه لرې کوي: د هغو لاملونو د لرې کولو هڅه کول دي چې د اندېښنې باعث گرځي، او هغه لاملونو ترلاسه کول دي چې د خوښيو باعث گرځي، او هغه په دې شکل چې تېر شوي سختۍ بايد هېرې کړل شي کوم چې د هغې مخنيوی نه شي کېدلی، او بايد پوه شي چې د ذهن بوختول پر تېر شوي سختيو باندې بې گټې او محال دي، او دا حماقت او لېونتوب دی، نو هغه د خپل زړه سره مبارزه کوي ترڅو د تېرو سختيو او کړاونو په اړه فکر کولو څخه ډډه وکړي، او همدارنگه د خپل زړه سره مبارزه وکړي چې د راتلونکي فقر، وېرې او نورو کړاونو په اړه هغه د اندېښنې څخه لرې وساتي، کوم چې تصور کوي چې ممکن په راتلونکي ژوند کې به ورته پېښ شي. هغه پوهېږي چې راتلونکې چارې د خير او شر، هيلې او دردونو له پلوه نامعلومې دي، او دا د لوی او حکمت لرونکي الله تعالی

په لاس کې دي، بندگانو په لاس کې هېڅ نشته پرته له دې چې د دوی د خیر په ترلاسه کولو او د زیانونو د له منځه وړلو لپاره هڅه وکړي، بنده پوهیږي چې که هغه خپل ذهن د خپلو چارو د راتلونکي په اړه له خپلې اندېښنې څخه واړوي او د هغې په سمبالولو او اصلاح کې په خپل رب تکیه او توکل وکړي، هغه به یې حل کړي، او د هغې په اړه به ډاډ ترلاسه کړي، نو که هغه دا کار وکړي، زړه به یې ډاډمن شي، وضعیت به یې ښه شي، اندېښنه او اضطراب به له هغه څخه لرې شي.

۹- د راتلونکي شیانو د ملاحظه کولو لپاره یو له خورا گټورو کارونو څخه دا ده: چې دغه دعا وکارول شي، کوم چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به ویل: ((اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي، وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي، وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي، وَاجْعَلِ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ، وَاجْعَلِ الْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ)) [صحیح مسلم: ۲۷۲].

ژباړه: (یا الله! دین مې راته اصلاح کړه؛ هغه چې زما د چارو ساتنه په کې ده، دنیا مې راته اصلاح کړه؛ هغه چې زما ژوند په کې دی، آخرت مې راته اصلاح کړه؛ چېرته چې زما ورگرځېدل دي، او ژوند راته د هرې ښېگنې د زیاتوالي سبب وگرځوه، او مرگ راته له هر شر څخه د خلاصی سبب وگرځوه). (مسلم روایت کړی دی).

او همدارنگه د هغه صلی الله علیه وسلم ارشاد دی: ((اللَّهُمَّ رَحِّمَتَكَ أَرْجُو، فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ)) [سنن أبي داود: ۵۰۹۰].

ژباړه: (ای الله! زه ستا د رحمت هیله لرم، نو ما د سترگو د رپ په اندازه هم ځان ته مه پرېږده، او زما ټولې چارې سمې کړه، له تا پرته بل معبود نشته). (ابو داود په صحیح سند سره روایت کړی).

که بنده دغه دعا د زړه د حضور او په اخلاص سره ووايي، کوم چې د هغه دیني او دنیاوي راتلونکي ښه والی پکې شامل دی، او د دې ترلاسه کولو لپاره خپلې هڅې هم جاري وساتي، الله تعالی به د هغه لپاره هغه څه پوره کړي چې هغه یې غواړي او هیله یې لري او د هغې لپاره یې کار او زیار وېستلی وي، پرته له شک څخه الله تعالی به یې ورکړي، او د هغه اندېښنې به په خوشحالی او خوښۍ بدلې شي.

فصل

۱۰- او د اضطرابونو او اندېښنو د له منځه وړلو لپاره یو له ګټورو لارو څخه دا ده چې که چېرې بنده کومه ستونزه یا کړاو تجربه کړي: نو هغه باید د دې ستونزې تر ټولو بدې احتمالي پایلې په پام کې ونیسي او خپل ذهن د دې احتمالاتو لپاره چمتو کړي، نو کله چې دې ته تیار شو، باید هر څومره چې امکان لري ستونزې دې کمې کړي، د دې چمتوالي او هڅو په مرسته، د هغه اندېښنې او خپګانونه له منځه ځي، او دغه هڅې د بنده لپاره د ګټو د جلبولو او د ضررونو د مخنیوي لپاره آسانه لار ده.

که کله د وېرو، ناروغیو، فقر او بې وزلۍ سببونه هغه باندې راشي، او له محبوبو شیانو څخه محروم شي، نو هغه باید دا په ارامۍ استقبال کړي او خپل ځان دې حالت سره عادت کړي، بلکې تر هغه حده چې ممکنه وي، ځکه چې د ځان عادتول په نامساعدو شرایطو کې، پېش شوي ستونزې او کړاوونه کموي

او د سختۍ شدت يې هم کمېږي، په ځانګړې توګه که چيرې هغه د خپل توان په اندازه ستونزې دفع کړي، نو په دې حالت کې د ځان عادتول او ګټورې هڅې کول چې د بدبختيو په اړه انديښنې ليرې کړي، يو ځای کيږي، هغه بايد خپل ځان کې د کړاوونو په مقابل کې د مقاومت حس تجديد کړي، او په دې عمل کې خپل باور او اعتقاد په الله باندې وساتي، او په دې کې شک نشته چې دغه کارونه لويې ګټې لري، چې د خوښۍ او زړه خوشحالي سبب ګرځي، سربېره پر دې چې بنده په دې کړنو کې د عاجل او آجل ثواب هيله لري، او دا يوه تجربه شوې خبره ده، او هغه خلک چې دغه پېښې يې تجربه کړي دي ډېر دي.

فصل

۱۱- او د زړه د عصبي ناروغيو لپاره، او حتی د جسماني ناروغيو لپاره هم تر ټولو لوی علاجه دا دي چې: زړه قوي وي او د بدو فکرونو لخوا راوړل شوي خيالاتو او وهمونو باندې نه خفه کېدل او نه ورته غبرګون ښودل دي. او غصه او ګډوډي د کړاوونو له اصلي لاملونو څخه دي، او که چا د بدبختيو د پېښو او د خوښيو د له منځه تللو په اړه اټکل وکړ، هغه په غمونو، خپګانونو، د زړه او جسماني ناروغيو، او عصبي انهيار کې ښکېل کېږي چې هغه بيا خپلې بدې اغېزې لري، چې خلکو د هغې ډېر زيانونه ليدلي دي.

۱۲- نو کله چې زړه پر الله اعتقاد او توکل وکړي، او د وهمونو او بدو خيالاتو په مقابل کې تسليم نشي، او په الله باندې اعتقاد ولري او د هغه د رحمت او فضل طمع ولري، نو په دې سره له هغه څخه غمونه او خپګانونه لرې کېږي، او د زړه او بدن ډېرې ناروغۍ له منځه ځي، او زړه ته هغه ځواک، خوشحالي او مسرت ترلاسه کېږي چې نه شي بيان کېدلی، نو څومره روغتونونه

د نېکمرغه ژوند لپاره ګټورې وسيلې

د وهمونو او خرابو خيالونو ناروغانو څخه ډک دي، او څومره دغو موضوعاتو پر ډېرو قوي خلکو باندې تاثير کړی دی، سربېره له ضعيفانو څخه، او څومره دغه کارونه د احمقۍ او جنون سبب شوي دي، نو محفوظ هغه کسان دي چې الله په خپل رحمت او توفيق سره محفوظ ساتلي او د نفس سره په مبارزه کې يې بريا او توفيق ورکړی وي، ترڅو د زړه د پياوړتيا لپاره ګټور اسباب پيدا کړي چې اضطرابونه ورڅخه دفع کړي، الله تعالى فرمايي: ﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ...﴾ [الطلاق: آية ۳].

ژباړه: (او څوک چې پر الله توکل وکړي نو همغه ورته بسنه کوي) (د الطلاق سورت: ۳ آيت).

يعني الله تعالى په ټولو ديني او دنيوي چارو کې چې هغه ته مهمه ده کافي دی.

نو هغه څوک چې پر الله توکل کوي، د هغه زړه قوي وي او همونه پر هغه اغيز نه کوي، او پېښې هغه نه پرېشانه کوي، ځکه چې هغه پوهېږي چې دا د نفس ضعف او د وېرې او کمزورتيا له امله دي چې حقيقت نه لري، او هغه پوهېږي چې الله هغه کسان چې پر هغه توکل کوي په بشپړه توګه د هغه کفايت کوي، نو په الله باور لري او د هغه په وعدې اطمینان لري، نو لدې کبله د هغه غم او اضطراب لېرې کېږي، او سختۍ يې په آسانی، او غم يې په خوښۍ، او وېره يې په امن بدلوي. نو موږ د الله تعالى څخه د صحت او د زړه د قوت او ثابت پاتې کېدو دعا کوو، او د کامل توکل غوښتنه کوو چې الله يې خپلو بندګانو ته د هر ډول خير او د هر ضرر او زيان د دفع کولو ضمانت ورکړی دی.

فصل

۱۳- او د رسول الله صلى الله عليه وسلم په دې قول کې: ((لَا يَفْرُكُ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً، إِنَّ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا رَضِيَ مِنْهَا آخَرًا)) [صحيح مسلم: ۱۶۶۹].

ژباړه: «مومن سړی دې له مؤمنې ښځې کرکه نه کوي، که د هغې یو خوی یې نه خوښېده، بل به یې خوښ شي». (مسلم روایت کړی دی).
دوه سترې ګټې:

لومړۍ ګټه: د ښځې، کورنۍ، ملګري، او تعامل کوونکې، او هر هغه څوک چې له تاسو سره اړیکه او تړاو لري، د تعامل لپاره لارښوونه، او دا چې تاسو باید خپل ځان ته عادت ورکړئ او پوه شئ چې هر چا کې به یوه نیمګړتیا، عیب یا څه شی وي چې تاسو یې نه خوښوئ، که داسې څه دې ومومند، نو د دې پرتله کولو لپاره باید هغه څه ته پام وکړئ چې تاسو ته لازمي یا مناسب دي، لکه د اړیکو قوي کول او د مینې د ساتلو اړتیا، او د هغه ښه ځانګړتیاو او اهدافو ته په یادولو سره، د بډیو څخه سترګې پټول او د ښېګڼو په نظر کې نیول، ترڅو ملګرتیا او اړیکه دوام وکړي، او ستاسو لپاره بشپړه آرامي حاصل شي.

دویمه ګټه: د غم او اضطراب له منځه وړل، د صفا پاتې کېدل، او د واجب او مستحب حقوقو پر ځای کولو باندې دوام: او د دواړو ترمنځ د آرامۍ ترلاسه کول، نو څوک چې د دې لارښوونې څخه پیروي نه کوي چې پیغمبر صلى الله عليه وسلم یادونه کړې ده - بلکې برعکس، خرابیو ته پام وکړي او د ښېګڼو څخه سترګې پټې کړي - نو بې له شکه هغه ته به خپګان ورسېږي، او د هغه چا ترمنځ چې ورسره اړیکه لري د مینې اړیکې به خرابې شي، او ډېر حقوق چې

هر يو بايد پرې پاملرنه وکړي له منځه ځي.

او ډېری خلک چې لوړ همت لري، خپل ځانونه د آفتونو او مشکلاتو په وخت کې د صبر او آرامۍ لپاره عادت کوي. خو کله چې د کوچنيو او ساده مسایلو سره مخ شي، خپه کېږي او صفا ژوند يې ګډوډېږي، او دا د دې لپاره دی چې هغوی خپل ځانونه د لویو مسایلو لپاره عادت کړي، خو د کوچنيو مسایلو لپاره يې داسې نه دي ترسره کړي، چې له دې سره د هغوی آرامۍ ته زیان رسېږي او په راحتۍ يې منفي اغیزه لري، خو پریکنده او هوښیار کسان خپل ځانونه د لږ او لوی مسایلو لپاره عادت کوي، او له الله څخه د مرستې غوښتنه کوي، او غوښتنه کوي چې دوی خپلو نفسونو ته یوازې پرې نږدي، نو په دې توګه د کوچنيو مسایلو سره په آسانی مخامخ کېږي لکه څنګه چې د لویو مسایلو سره په آسانی مخامخ کیدو. او زړه يې آرامه او نفس يې مطمئن پاتې کېږي او په آرامۍ سره ژوند کوي.

فصل

۱۴- عاقل انسان پوهېږي چې د هغه صحیح ژوند، هغه ژوند دی چې د خوښۍ او آرامۍ ژوند وي، او دا چې هغه ډېر لنډ دی، نو هغه نه باید خپل ژوند د غمونو او کړاوونو سره نور هم لنډ کړي، ځکه دا د صحیح ژوند ضد دی، هغه خپل ژوند دې ته نه ورکوي چې ډېره برخه يې د غمونو او کړاوونو په لاره تېره شي، په دې کې د نېک او بد انسان ترمنځ هېڅ توپیر نشته، خو مومن ته په دې ځانګړتیا کې ډېر لوی عاجل او آجله برخه او ګټه ده.

۱۵- او دا هم باید وکړي چې کله هغه ته کوم ناخواله ورسېږي یا هغه څه چې ترې وېره لري، هغه دې د نورو دیني او دنيوي نعمتونو سره چې ورته حاصل

شوي، او هغه ناخواله چې ورته پېښ شوي دي پرتله کړي، نو کله چې هغه سره پرتله کړي، نو واضح خبره ده چې هغه ډېر نعمتونه چې ورسره دي، او هغه څه چې ورسره ناخواله شوي، کمزوري او هېڅ نه ښکاري.

او همدارنګه هغه بايد د هغه څه پرتله وکړي چې له هغې څخه د زيان رامنځته کېدو وېره لري، او د هغه ګڼ شمېر احتمالاتو سره چې د هغې څخه د سلامتي لپاره شتون لري، نو هغه بايد کمزوري احتمالات پرې نږدې چې د ډېرو قوي احتمالاتو پر وړاندې غالب شي، او په دې توګه يې غم او وېره لرې کېږي، هغه بايد خپل ځان د هغو احتمالاتو سره چې ممکن ورته پېښ شي تيار کړي، او د هغه څه لپاره چې نه دي پېښ شوي، هڅه دې وکړي چې له هغې څخه دې ځان وساتي، او د هغه څه لپاره چې پېښ شوي، په رفع کولو يا کمولو کې هڅه وکړي.

۱۶- او د ګټورو شيانو څخه دا ده چې پوه شي چې تا ته د خلکو زيان رسول، په ځانګړې توګه په بدو خبرو کې، تاسو ته زيان نه رسوي بلکې هغوی ته زيان رسوي، پرته له دې چې تاسو خپل ځان په دې فکر کې بوخت کړئ او دې ته اجازه ورکړئ چې ستاسو احساساتو باندې تسلط پيدا کړي، نو په دې حالت کې دا تاسو ته هم زيان رسوي لکه څنګه چې هغوی ته زيان رسوي، خو که تاسو ورته پام و نه کړ، نو تاسو ته به هېڅ زيان ونه رسېږي.

۱۷- او پوه شه چې ستا ژوند ستا د فکرونو تابع دی، که چېرې ستا فکرونه د هغو شيانو په اړه وي چې ستا لپاره د دين يا دنيا په برخه کې ګټه لري، نو ستا ژوند به خوشحاله او نېکمرغه وي، او که نه، نو موضوع به بيا برعکس وي.

۱۸- او د غم د لرې کولو لپاره له ټولو ګټور څيز هغه څه دی چې خپل

ځان ته عادت ورکړې چې شکر يوازې له الله نه وغواړي، که چېرې ته هغه چا ته نېکښه وکړې چې تا باندې حق لري يا هغه چا ته چې حق نه لري، نو پوه شه چې دا يو ډول معامله ده چې ته يې له الله سره کوي. نو د هغه چا له شکر څخه بې پروا اوسه چې ورباندې انعام کړی، لکه څنگه چې الله تعالی د خپلو ځانګړو خلکو په حق کې فرمايي: ﴿إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا﴾ [الانسان: آية ۹].

ژباړه: (وايي) موږ يوازې د الله د مخ لپاره خواړه درکړو، نه له تاسې بدله غواړو او نه مننه (تشکري) (الانسان سورت: ۹ آيت).

او دا په ځانګړې توګه د کورنۍ او اولادونو سره په معاملې کې څرګندېږي، او د دې سره چې ستا اړيکه ورسره څومره قوي وي، نو کله چې خپل ځان ته عادت ورکړې چې بدۍ له هغوی څخه لرې کړې، نو ته به آرام شي او خپله ارامتيا به ترلاسه کړې، او د آرامۍ يو لامل دا دی چې فضایل واخلي او پر هغو د رواني هڅونې له مخې عمل وکړې، پرته له هغه تکلف څخه چې ته يې په اړه فکر کوې، او ته د فضيلت په ترلاسه کولو کې مايوسه خپلې لارې ته راستنېږې، ځکه چې کړه لار دی انتخاب کړې ده، او دا د حکمت څخه ده چې ته له کړاوونو څخه صفا او خواړه شيان جوړ کړې، نو په دې توګه د خوندونو صفايي ډېرېږي او کړاوونه له منځه ځي.

۱۹- ګټورې چارې په ذهن کې وساته او د هغو د ترلاسه کولو لپاره کار وکړه، او زيان رسوونکو شيانو ته پام مه کوه، ترڅو د هغو لاملونو څخه چې د انديښنې او غم سبب ګرځي، خپل پام واړوې، او د راحتۍ او د نفس د تمرکز په مرسته د مهمو چارو ترسره کولو ته توجه وکړه.

۲۰- او د ګټورو شيانو څخه دا هم ده چې کارونه په وخت سره بشپړ شي، او راتلونکي لپاره ځان فارغ کړي، ځکه چې که کارونه په وخت نه وي ختم شوي، نو پخواني پاتې کارونه به له نوو کارونو سره يوځای شي، او فشار به يې ډېر شي، خو که ټولې چارې په خپل وخت سره حل کړې، نو راتلونکي کارونو به په قوي فکر او عمل ترسره کړې.

۲۱- ته بايد د ګټورو کارونو تر ټولو مهم انتخاب کړې، او د هغه څه ترمنځ توپير وکړې چې ستا روح ورته تمايل لري او هغه څه چې ته يې په کلکه غواړې، ځکه چې د هغې برعکس د ستړيا، تنګېدا او کړاو لامل کېږي، پدې کې د صحيح فکر او مشورې څخه مرسته وغواړه، ځکه چې هغه څوک چې مشوره کوي هېڅکله به پېښې نه شي، هغه څه چې غواړي يې ترسره يې کړه، په دقت سره يې وڅېړه، او که مصلحت يې ثابت شو او اراده دې وکړه، نو په الله توکل وکړه، ځکه چې الله تعالی توکل کوونکي خوشوي.

والحمد لله رب العالمين.

وصلی الله علی سيدنا محمد وعلی آله وصحبه وسلم.

هدية
HÄDIYAH

موسوعة ضيوف الرحمن

مواد منتقاة للحجاج والمعتمرين والزوار بلغات العالم

978-603-8524-26-8